

John C. Lennox

Je li znanost pokopala Boga?

EUROliber d.o.o., Split i Step, Zagreb, 2013.

U povodu posjeta oksfordskog profesora matematike i filozofa dr. Johna Lennoxu Zagrebu, gdje je održao nekoliko predavanja na temu odnosa znanosti i religije, izašla je ova knjiga, dašak svježeg zraka u sveopćoj zagađenosti medijskog i akademskog prostora neoateističkom scijentističkom, tobože naprednjačkom i prosvijećenom ideologijom. Ovaj je briljantni znanstvenik održao nekoliko debata s vodećim ateističkim ideolozima današnjice, Richardom Dawkinsom, Christopherom Hitchensom (kuriozitet je da mu je polubrat Peter kršćanin), Peterom Singerom i drugima, u kojima je uspješno branio tezu da znanost nužno ne vodi u ateizam i da kršćanstvo nužno ne zahtjeva odstranjenje mozga i odsutnost svake racionalnosti. Ne samo da je kršćanstvo racionalan i ateizmu jednakovrijedan svjetonazor, nego je i puno više razloga i znanstvenih dokaza da je upravo teizam racionalniji odgovor na činjenicu postojanja univerzuma, života i čovjeka. Stoga Lennox korak po korak razbija mitove scijentističko ateističke propagande i tog politički motiviranog sukoba između znanosti i vjere koji je, među ostalima, pokrenuo "Darwinov buldog" Thomas Henry Huxley – s jasnim ciljem smanjivanja klerikalne moći i uspostavljanja novog, znanstvenog svećenstva.

Već u prvom poglavlju imamo objektivni prikaz njegove glasovite debate s biskupom Samom Wilforceom, i čuvenim spominjanjem majmunskih predaka, koji je ateistička propagandna mašinerija, uz također spomenut i demitologiziran slučaj teista Galilea, eksploatira kao paradigmatički primjer pobjede razuma i znanosti nad dogmom i slijepom vjerom tj. praznovjermom. Ne radi se tu, tvrdi Lennox, o nikakvom srazu znanosti i religije, već o sukobu dva svjetonazora, dva filozofska mišljenja, teizma i materijalizma. Znanost je, naime, zbog toga što su neki njezini glasni eksponenti i praktikanti *a priori* materijalisti tj. naturalisti, postala jedina metoda utvrđivanja istine i opisa svijeta te kao takva po svojoj definiciji *a priori* ateistička. A kako je znanost jedini izvor istinitih tvrdnji, ako ona kaže da Boga *a priori* ne može biti, tada On ne postoji, nikada nije i nikada neće. Lennox odbacuje ovako simplificirane teze i pokušava prikazati pravu narav znanosti, navodeći njene eksplanatorne i epistemološke insuficijencije pri najjednostavnijim pitanjima poput: "Zašto smo ovdje?", "Koji je smisao života?" ili "Kako znanost može odrediti je li neka slika remek-djelo?"

Treće poglavlje razbija redukcionističke dogme, a najveći dio knjige, njenih devet poglavlja, bavi se pitanjima o nastanku svemira i fenomenu "fine tuninga", porijeklu informacije u biološkim sustavima, postanku života itd. Ovdje Lennox slijedi logiku i argumentaciju kontroverzne ideje, ali ni u kom slučaju marginalne, o "inteligentnom dizajnu". To je pokušaj da se znanstvenim metodama po-

kaže da sve nama poznate činjenice o svemiru i fizikalni zakoni govore u prilog tome da je to proizvod plana i projekta, a ne slučaja i nužnosti, što je danas srž neodarvinističke naturalističke paradigme. Dakle, teističko teleološko objašnjenje je superiornije naturalizmu te je sukladno svemu što danas znamo o čovjeku i njegovom porijeklu. Bez obzira na to što se slažem s Lennoxovom dedukcijom i zaključcima, mislim da nije trebao posezati za inteligentnim dizajnom i njegovim eksponentima kao što je Michael Behe - čija je knjiga *Darvin's Black Box*, uz *Intelligent Design* Billa Dembskog i Johnsonove temeljno djelo pokreta - zbog same naravi i motivacije koja stoji iza svega, a ne zbog pogrešnosti podataka ili tobožnje neznanstvenosti čitave stvari. Lennox bi i bez toga mogao uspješno završiti svoj projekt poštenog i objektivnog demistificiranja naturalističkog svjetonazora u javni imaginarij prokrijumčarenog kao znanost. No izgleda da ovaj argument uopće nije toliko slab i nerespektabilan kada je u svoju ispravnost i vjerodostojnost uspio uvjeriti dugogodišnjeg promotora ateizma, filozofa Anthony Flewa, koji se u poznim godinama, vođen svojim razumom i dokazima (motom Platona i Aristotela) s ateizma okrenuo teizmu (ili deizmu, kako navode neki).

Posljednje se poglavlje bavi škotskim filozofom Davidom Humeom i njegovim čuvenim, ali slabim, da ne kažem patetičnim argumentom protiv čuda, za koji se grčevito drži dowkinsovska neoateistička kabala. Očekivano, kao i u slučaju svih argumenata novih (i starih) ateista koji se nisu iskazali u objektivnosti, a još manje u poznavanju povijesti, da o teologiji i kulturi ne govorim, Lennox trijumfira kao znanstvenik i filozof, dokazujući kako znanost ni u kom slučaju nije pokopala Boga, čak to nije niti pokušala, jer s njim nikada nije bila u sukobu. Dapače, najveći umovi i znanstvenici bili su i ostali uvjereni teisti, pa i kršćani. Znanost i znanstvena metoda se razvila zahvaljujući kršćanstvu i njegovim doktrinama, ne grčkoj filozofiji ili prosvjetiteljstvu (kojeg je pak omogućila protestantska reformacija) i na tlu gdje je kršćanstvo udarilo temelje kulture i etike. Kako onda znanost može pokopati onoga tko joj je udahnuo život? Ovaj dragulj profesora Lennox mora biti dio biblioteke svakog kršćanskog apologeta, svakog iskrenog znanstvenika koji umjesto ateističkih mantri slijedi dokaze kud god ga vode, te svakog strastvenog tragača za vječnim istinama i pitanjima koja svi ponekad postavljamo, a na koja nam samo znanost ne može, niti će nam ikada moći odgovoriti.

Goran Punda